

ARHEOLOGIJA U SRBIJI

PROJEKTI ARHEOLOŠKOG INSTITUTA U 2011. GODINI

PRIREDILE

VESNA BIKIĆ

SNEŽANA GOLUBOVIĆ

DRAGANA ANTONOVIĆ

Beograd 2012

Arheološki institut

ARHEOLOGIJA U SRBIJI
projekti Arheološkog instituta u 2011. godini

Priredile
Vesna Bikić
Snežana Golubović
Dragana Antonović

Beograd 2012

Izdavač

Arheološki institut
Beograd, Kneza Mihaila 35/IV
11000 Beograd, Srbija
e-mail: institut@ai.ac.rs
www.ai.ac.rs
Tel. +381 11 2637191

Za izdavača

Slaviša Perić

Urednice

Vesna Bikić
Snežana Golubović
Dragana Antonović

Korektura

Zoran Bošković

Grafički dizajn i prelom

Vojislav Filipović

Štampa

Space Project

Tiraž

100

Raznovrsnost tema naučno-istraživačkih projekata i značaj rezultata istraživanja koje je realizovao Arheološki institut u Beogradu naveo je Naučno veće Instituta da donese odluku da početkom svake godine saradnici Instituta prezentuju rezultate iz prethodne godine. Odlučeno je da na taj skup budu pozvane i kolege iz drugih institucija, kao i predstavnici medija. Osnovni razlog organizovanja jednog takvog skupa jeste potreba da rezultati istraživanja Arheološkog instituta budu dostupni ne samo naučnoj i stručnoj, već i široj javnosti. Istovremeno, organizovanje jednog takvog skupa shvaćeno je i kao svojevrsna prilika da se stručnoj i naučnoj javnosti predstave mladi saradnici Instituta.

Prva takva prezentacija obavljena je u proleće 2010. godine u prostorijama Istraživačkog centra Viminacium. Videvši sa kojom ozbiljnošću su saradnici pristupili realizaciji tog zadatka i kakve su bile reakcije prisutnih kolega i predstavnika medija, donesena je odluka da se ubuduće izveštaji sa ovih skupova predstave i u štampanoj formi u vidu godišnjaka.

Prošla, 2011. godina bila je posebno značajna za istraživački deo delatnosti Arheološkog instituta, jer su naši saradnici pokazali da su kadri da se uspešno izbore i sa najsloženijim i veoma obimnim zadacima. S jedne strane imali smo istraživački tim sa Viminaciuma koji, već celu deceniju, godišnje na terenu provodi po 11 meseci i koji svake godine ponovo oživi neki odavno zaboravljeni i porušeni antički spomenik. S druge strane, Arheološki institut, u saradnji sa Filozofskim fakultetom u Beogradu, realizovao je sistematska zaštitna iskopavanja na autoputu E75 Koridora 10. U periodu od nepuna 4 meseca obavljena su istraživanja, koja po svom obimu, a dobrim delom i rezultatima, stoje rame uz rame sa najznačajnijim arheološkim projektima realizovanim, do sada, u Srbiji.

Zbog svega toga, drugi naš skup, očekivan je sa velikom znatiželjom, a kvalitet predstavljenih radova u potpunosti je ispunio sva očekivanja. Kao i prethodni, i ovogodišnji skup je organizovan u prostorijama Istraživačkog centra Viminacium, u jednom posve novom i inspirativnom ambijentu muzejskog prostora Centra.

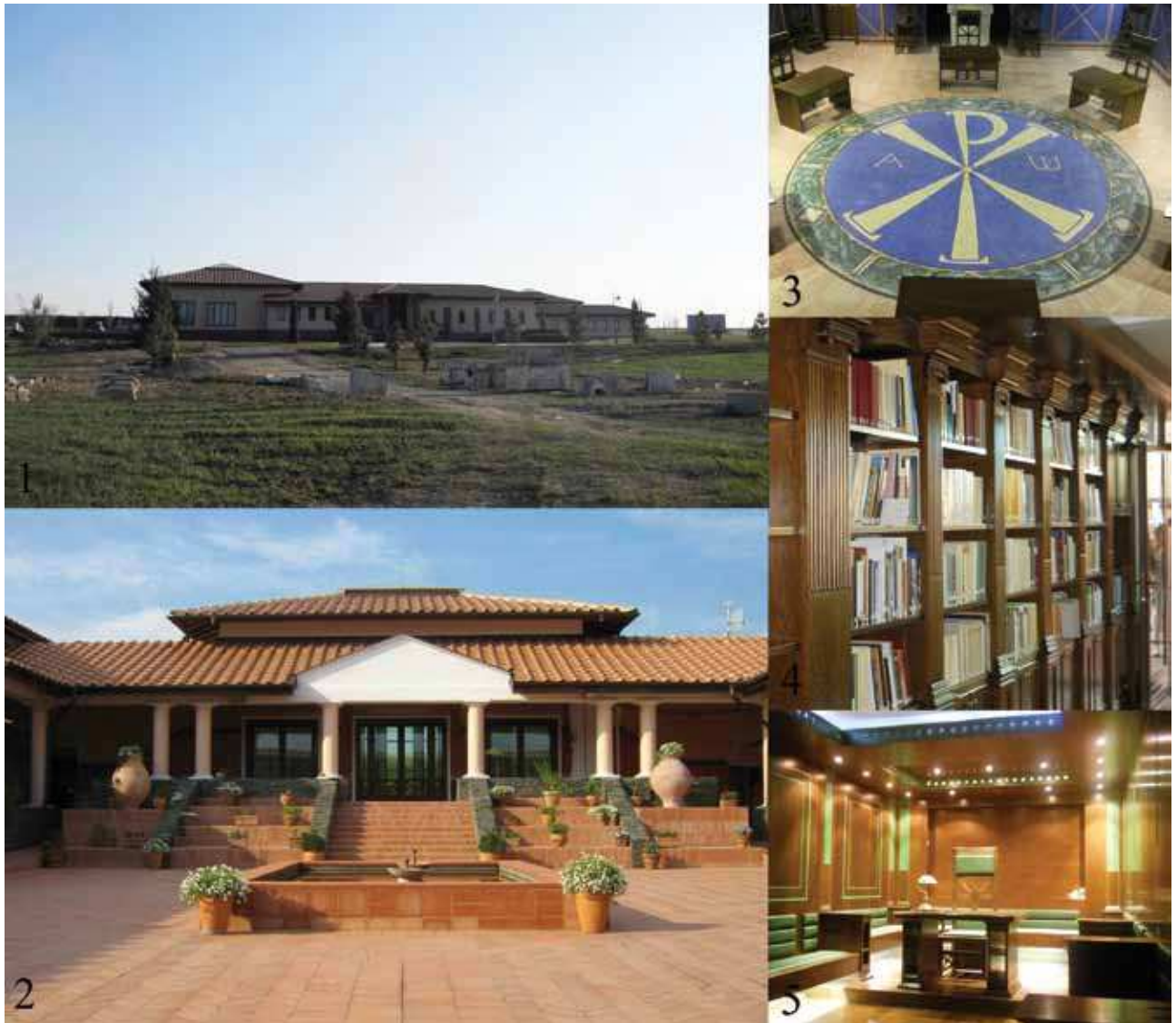
Ovaj Zbornik čine kratki izveštaji iz kojih se vidi da Arheološki institut ima multidisciplinarni tim, koji pri arheološkim iskopavanjima primenjuje najsavremenija sredstva i metode rada. Želja nam je da ovakvi skupovi prerastu u jednu novu tradiciju, a da zbornici sa tih skupova, svojim sadržajem, prate kvalitet naših najreprezentativnijih publikacija i na taj način doprinesu daljoj afirmaciji Arheološkog instituta i njegovih saradnika.

Prof. dr Slaviša Perić
Direktor Arheološkog instituta

SADRŽAJ

Vesna Bikić, Snežana Golubović, Dragana Antonović, Uvod	7
Slaviša Perić, Olga Perić, Zaštitna arheološka iskopavanja na neolitskom nalazištu Pavlovac-Gumnište 2011. godine	14
Slaviša Perić, Đurđa Obradović, Arheološka radionica: istraživanja u Drenovcu 2011. godine	17
Slaviša Perić, Ivana Stojanović, Osteološki materijal sa lokaliteta Drenovac i Pavlovac-Gumnište: iskopavanja 2011. godine	19
Aleksandar Bulatović, Dragan Milanović, Preliminarni rezultati arheoloških iskopavanja na lokalitetu Bujanj u Novom Selu u 2011. godini	22
Dragana Antonović, Momir Vukadinović, Geofizička i arheološka istraživanja na Malom Šturcu u 2011. godini	26
Aleksandar Kapuran, Istraživanje multikulturnog lokaliteta Mokranjske stene kod Negotina u 2011. godini	30
Petar Popović, Nenad Radojčić, Zaštitni radovi na lokalitetu Kale u Krševici 2011. godine	34
Ivana Popović, Stefan Pop-Lazić, Bojan Popović, Vujadin Vujadinović, Arheološka iskopavanja u Sremskoj Mitrovici 2011. godine: Lokalitet 85	38
Snežana Nikolić, Ivan Bogdanović, Istraživanja viminacijumskog amfiteatra u toku 2011. godine	42
Dragana Rogić, Ivan Bogdanović, Slikana dekoracija zida arene amfiteatra u Viminacijumu	46
Nemanja Mrđić, Mladen Jovičić, Istraživanje antičkog naselja na lokalitetu Nad Klepečkom u 2011. godini	50
Saša Redžić, Ilija Danković, Istraživanja funerarnih celina na lokaciji Nad Klepečkom	54
Emilija Nikolić, Ivan Bogdanović, Proučavanje maltera iz viminacijumskog amfiteatra kao osnova za njegovu buduću konzervaciju i restauraciju	58

Vladimir Miletić, Jelena Miletić, Geofizička istraživanja na prostoru Viminacijuma (grad i vojni logor) u 2011. godini	62
Emilija Nikolić, Putevima razvoja jednog arheološkog parka: Građevina <i>Domvs Scientiarvm Viminacivm</i>	66
Gordana Jeremić, Prilog proučavanju antičke prošlosti Čačka - primer rimskih termi iz centra grada	70
Stefan Pop-Lazić, Bojan Popović, Vujadin Vujadinović, Gamzigrad - <i>Felix Romuliana</i> : iskopavanja 2011. godine	74
Nadežda Gavrilović, Arheološka istraživanja na Medijani u 2011. godini	78
Aleksandar Bulatović, Gordana Jeremić, Vojislav Filipović, Rezultati zaštitnih arheoloških iskopavanja na lokalitetima Golo rebro i Selište u selu Donji Neradovac kod Vranja	82
Sofija A. Petković, Davidovac – Gradište: zaštitna arheološka istraživanja na deonici autoputa E75, Kridor 10 – južni krak	86
Perica Špehar, Sonja Stamenković, Zaštitna arheološka iskopavanja kasnoantičke nekropole na lokalitetu Davidovac-Crkvište	92
Vujadin Ivanišević, Bernard Bavant, Caričin grad - arheološka istraživanja u 2011. godini	96
Vesna Bikić, Perica Špehar, Ivan Bugarski, Teodora Branković, Arheološka istraživanja Marguma/Morave u 2011. godini	100
Vujadin Ivanišević, Ivan Bugarski, Primena LiDAR tehnologije u interpretaciji Marguma i Caričinog grada	104
Marko Popović, Arheološka istraživanja Beogradske tvrđave u 2011. godini	108

Sl. 1.

Domus Scientiarum Viminacivm - Ambijenti.

1. Ulazna fasada građevine. Izvor: fotografija autora rada.
2. Unutrašnji peristil - „centralni atrijum“. Izvor: fotografija autora rada.
3. Muzejski prostor - izložbena sala. Izvor: fotografija autora rada.
4. Biblioteka. Izvor: fotografija autora rada.
5. Sala za predavanja. Izvor: fotografija autora rada.

Emilija Nikolić, Arheološki institut Beograd

PUTEVIMA RAZVOJA JEDNOG ARHEOLOŠKOG PARKA: GRAĐEVINA *DOMVS SCIENTIARVM VIMINACIVM*

Izgradnja arheološkog parka Viminacijum je započeta 2002. godine i predstavlja primer ozbiljnog starateljstva nad jednim kulturno-istorijskim mestom. Spontano, ali kontrolisano nastajanje ovog parka, uz njegovo neprestano unapređivanje tokom vremena, možemo posmatrati kao postanak i razvoj jedne ljudske naseobine. Ovaj park je potekao iz želja onih koji su slučajno ili s namerom dospeli na njegov prostor i odlučili da tu nastave svoj život i rad, odnosno stvore sve ono što je potrebno njima, ali i njihovim gostima, uz poštovanje i očuvanje postojećeg nasleđa prostora. U okviru parka vremenom nastaju savremene fizičke strukture, koje zajedno sa očuvanjem i prezentacijom antičkih ostataka doprinose njegovom uspešnom funkcionisanju i ubrzanom turističkom razvoju.

Građevina *Domvs Scientiarvm Viminacivm*, odnosno Arheološki naučno-istraživački centar Viminacijum (sl. 1), posle zaštitnih pokrivanja jednog broja arheoloških lokaliteta i izgradnje manjih uslužnih građevina, predstavlja za sada jedinu savremenu fizičku strukturu namenski izgrađenu za potrebe arheološkog parka Viminacijum. Njene funkcije se odvijaju u smeštajnim, uslužnim, naučno-istraživačkim i izložbenim prostorima. Svojom kompozicijom je orijentisana ka unutrašnjim prostorima nalik antičkom peristilu, prijatnim i pogodnim za rad i odmor. Upotreba lokalnih materijala dostupnih i u vreme Rimljana, kao i oblikovanje kuće u jednostavnim i nenametljivim formama koje podsećaju na antičke, doprinose opstanku duha i celovitosti prostora Viminacijuma.

Od 2006. godine, odnosno početka izgradnje građevine *Domvs Scientiarvm Viminacivm*, pa do danas, osim svakodnevnog života i rada arheologa i drugih naučnika, u njoj se odvijaju različiti naučni skupovi, prezentacije, nacionalne i lokalne svečanosti i okupljanja. U septembru 2011. godine su Viminacijum i ova građevina bili domaćini devetog Samita šefova država jugoistočne Evrope, pod okriljem UNESCO-a.

Savremenom izgradnjom unutar arheoloških parkova, stvaraju se mesta koja naglašavaju vrednost istorije, kulture i nauke, i pomažu razvoj njihovog poznavanja. Osim toga, kao planirani prostori jasno utvrđenih granica u okviru nekog mesta (UNESCO 2011, par. 78, par. 96–119), ona učestvuju i u ispunjavanju kriterijuma za njegovo upisivanje na Listu svetske baštine (World Heritage List), odnosno u dostizanju izuzetne univerzalne vrednosti (UNESCO 2011, par. 82), autentičnosti (ICOMOS 1994, par. 9) i integriteta (UNESCO 2011, par. 88).

Svako mesto može imati bezbroj izgleda u očima posmatrača, zavisno od posmatrača samih, ali pre svega od toga kako je ono predstavljeno. Značenje pojma autentičnost zavisi od načina na koji želimo da opišemo stvari iz prošlosti. Da li onda delo koje je reprodukcija nekog prošlog dela predstavlja autentično delo svog vremena, gledano iz perioda koji dolazi posle njega? (Denslagen 2008) *Domvs Scientiarvm Viminacivm*, savremena građevina po antičkom uzoru i neodvojivi deo fizičkog prostora

* Članak predstavlja rezultat rada na projektu „IRS – Viminacijum, rimski grad i legijski vojni logor – istraživanje materijalne i duhovne kulture, stanovništva, primenom najsavremenijih tehnologija daljinske detekcije, geofizike, GIS-a, digitalizacije i 3D vizualizacije“ (III 47018) Ministarstva prosvete i nauke Republike Srbije.

arheološkog parka Viminacijum, u budućnosti će biti jedan od važnih činilaca njegovog kontinuiteta, autentičnosti i integriteta.

Bibliografija:

Denslagen 2008 – W. Denslagen, “Thoughts About Originals And Imitations: Authenticity and Spirituality”, paper presented at International Workshop of the Cluster of Excellence: Asia and Europe in a Global Context, Heidelberg, Germany, June 16, 2008.

ICOMOS 1994 – “The Nara Document on Authenticity”, ICOMOS International, 1994, <http://www.international.icomos.org/charters/nara-e.pdf> (accessed January 28, 2012)

http://www.asia-europe.uni-heidelberg.de/fileadmin/Documents/Events/Wim_Denslagen_-_Authenticity_and_Spirituality.pdf (accessed September 26, 2011).

UNESCO 2011 – “Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention”, UNESCO, 2011, <http://whc.unesco.org/archive/opguide11-en.pdf> (accessed January 28, 2012)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

902:005.71(497.11)"2011"(082)

902.2(497.11)"2011"(082)

ARHEOLOGIJA u Srbiji : projekti
Arheološkog intituta u 2011. godini /
priređile Vesna Bikić, Snežana Golubović,
Dragana Antonović. - Beograd : Arheološki
institut, 2012 (Beograd : Space Project). -
112 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 100. - Napomene i bibliografske
reference uz tekst. - Bibliografija uz svaki
rad.

ISBN 978-86-80093-83-3

а) Археолошки институт (Београд) -
Истраживања - 2011 - Зборници б)
Археолошка истраживања - Србија - 2011 -
Зборници
COBISS.SR-ID 195944972